

Актуальные вопросы гуманитарного знания: межвузовский сборник статей. — Вып. 4. — Киров: Изд-во ВятГГУ. — 2013. — С. 146-149. *Тараненко Л.І.* Алгоритмічно-фабульна побудова сюжетів англійських народних казок / Л.І. Тараненко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. — №1052. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов». — Харків. — 2013а. — С. 163-171. *Тараненко Л.І.* Актуалізація англійських прозових фольклорних текстів малої форми : Монографія / Лариса Іванівана Тараненко. — К. : Кафедра, 2014. — 288 с. *Тараненко Л.І.* Моделювання концептосфери змістового насичення фольклорних творів / Л.І. Тараненко // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). — Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. — 2014а. — Вип. 127. — С. 163-172. *Тараненко Л.І.* Дефініція та функції англійської фольклорної легенди / Л.І. Тараненко // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Мовознавство. — Вип. 5(282). — Луцьк. — 2014б. — С. 139-143. *Тараненко Л.І.* Смісломісткі та структурні особливості тексту міфу / Л.І. Тараненко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. — № 1102. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов». — Харків. — 2014в. — С. 145-154. *Тудоровская Е. А.* О классификации волшебных сказок / Е. А. Тудоровская // Советская этнография. — 1965. — №2. — С. 57-66. *Пропп В. Я.* Фольклор и действительность : избранные статьи / Владимир Яковлевич Пропп. — М. : Наука, 1976. — 325 с. *Пропп В. Я.* Поэтика фольклора : Собрание трудов В.Я. Проппа / Владимир Яковлевич Пропп; [составл., предисл. и коммент. А. Н. Мартыновой]. — М. : Лабиринт, 1998. — 352 с. *Пропп В. Я.* Русская сказка : Собрание трудов В.Я. Проппа / Владимир Яковлевич Пропп; [научная ред., коммент. Ю. С. Рассказова]. — М. : Лабиринт, 2000. — 416 с. *Пропп В. Я.* Морфология волшебной сказки / Владимир Яковлевич Пропп; [науч. ред. И. В. Пешкова]. — М. : Лабиринт, 2001. — 192 с. *Селиванова С. В.* Народная русская легенда : истоки и трансформации / С. В. Селиванова // Русский Фольклор : материалы и исследования. — 1999. — Т. 30. — С. 164-175. *Сырф В.* Легенда как вид устного народно-поэтического творчества гагаузов / В. Сырф // Фольклор и этнография : К девятидесятилетию со дня рождения К.В. Чистова : сб. науч. статей / отв. ред. А. К. Байбурин, Т. Б. Щепанская. — СПб. : МАЭ РАН, 2011. — С. 212-217. *Чистов К. В.* Русские народные социально-утопические легенды : XVII-XIX вв. : [монография] / Кирилл Васильевич Чистов. — М. : Наука, 1967а. — 341 с. *Шинкаренко В. Д.* Смысловая структура социокультурного пространства : Миф и сказка / Виктор Дмитриевич Шинкаренко. — М. : КомКнига, 2005. — 208 с. *Bascom W.* The Forms of Folklore : Prose Narratives / W. Bascom // The Journal of American Folklore. — 1965. — Vol. 78, No. 307. — P. 3-20. *Dégh L.* Folk Narrative / L. Dégh // Folklore and Folklife : An Introduction / ed. by Richard M. Dorson. — Chicago, L. : The University of Chicago Press, 1982. — P. 53-83. *Dégh L.* Legend and Belief. Dialectics of a Folklore Genre / Linda Dégh. — Bloomington and Indianapolis : Indiana University Press, 2001. — 498 p. *Dundes A.* Earth-Diver : Creation of the Mythopoeic Male / A. Dundes // American Anthropologist. — 1962. — Vol. 64, No. 5. — P. 1032-1050. *Folklore : an Encyclopedia of Beliefs, Customs, Tales, Music, and Art* / [ed. by Thomas A. Green]. — Santa Barbara, Denver, Oxford : ABC-CLIO, 1997. — 892 p. *Olrik A.* Epic Laws of Folk Narrative / A. Olrik // The Study of Folklore / ed. by Alan Dundes. — Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, Inc., 1965. — P. 129-141. *Tangherlini T.R.* "It Happened Not Too Far from Here..." : A Survey of Legend Theory and Characterization Author(s) / Timothy R. Tangherlini // Western Folklore. — 1990. — Vol. 49, No. 4. — P. 371-390.

УДК 811.111'42

ЧЕРЕМИСИНА Г.О.

(Запорізький національний університет)

ІНФОРМАЦІЙНО-СЕМІОТИЧНА СТРУКТУРА АНГЛІЙСЬКОГО ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

У статті досліджено особливості структури англійського лінгвокультурного простору у призмі інформаційно-семіотичної концепції розуміння сутності культури. Подано основні визначення поняття лінгвокультурного простору, з залученням ілюстративного матеріалу розглянуті автохтонні елементи англійської лінгвокультури та запозичення, що увійшли у лінгвокультурний простір Англії у результаті міжкультурної комунікації.

Ключові слова: інформаційно-семіотична концепція, лінгвокультурний простір, культурний феномен, культурна форма, знання, цінності, регулятиви, міжкультурна взаємодія.

Черемисина А.О. Информационно-семиотическая структура английского лингвокультурного пространства. В статье исследованы особенности структуры английского лингвокультурного пространства в призмe информационно-семиотической концепции понимания сущности культуры. Представлены основные определения понятия лингвокультурного пространства, с привлечением иллюстративного материала рассмотрены автохтонные элементы английской лингвокультуры и заимствования, вошедшие в лингвокультурное пространство Англии, в результате межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: информационно-семиотическая концепция, лингвокультурное пространство, культурный феномен, культурная форма, знания, ценности, регулятивы, межкультурное взаимодействие.

Cheremysina G.O. Informational-semiotic structure of English linguocultural space. This article explores the particular structure of the English linguocultural space in the light of informational and semiotic understanding of the concept of culture. As a result, described were not only basic definitions of linguocultural space, but also analyzed the nature of English linguocultural space with the help of tracing its autochthonal and foreigner cultural elements.

Keywords: informational-semiotic conception, linguocultural space, a cultural phenomenon, a cultural form, knowledge, values, regulations, cross-cultural interaction.

Постановка наукової проблеми та її значення. До теперішнього часу в лінгвістиці сформувався цілий напрям, орієнтований на вивчення проявів взаємодії елементів культури та мови. Проблемою ж закріплення смислів культури засобами мови найбільш детально займається лінгвокультурологія, що постулює об'єктом своїх наукових розвідок трихотомію “культура – мова – свідомість”. Так, з позиції В.В. Воробйова, лінгвокультурологія є новою дисципліною синтезуючого типу, що, тим не менш, визнається маргінальною по відношенню до культурології та мовознавства [Воробйов 1997, с. 32]. Лінгвокультурологія орієнтується на дослідження системи культурних цінностей, результатів культуро-мовної кореляції та способів закріплення елементів культури у “мовній картині світу”, що детермінує світосприйняття носіїв певної лінгвокультури. В силу цього, лінгвокультурологічні студії не тільки розкривають лінгвістичні аспекти співвідношення елементів культури та мови, але й мають дидактичний план вираження, що й зумовлює актуальність сучасних наукових розвідок.

Варто зазначити, що на сьогоднішній день питання взаємодії елементів культури та мови є доволі дискусійними, при цьому обставини, що породжують плюралізм підходів науковців продиктовані перш за все складністю та багатозначністю поняття “культура”. Однак, протягом останніх років, формується та отримує свій позитивний відгук серед багатьох науковців, **інформаційно-семіотична концепція** інтерпретації культури, що синтезує попередні теорії та розвиває ідею існування культури через призму артефактів, смислів (знання, цінності, регулятиви) та знаків (текстів). Інформаційно-семіотичне розуміння культури розглядається з точки зору функціонування інформаційних процесів, що здійснюються у знаковій формі. Дані інформаційні процеси протікають у межах певного лінгвокультурного простору, що тлумачиться нами як “симбіоз” елементів культури та мови, який не тільки у результаті соціалізації людини формує етнічно обумовлену “мовну картину світу”, але й, існуючи у межах певної держави, уніфікує суспільство, підтримуючи його національну свідомість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що сутність лінгвокультурного простору була висвітлена у наукових розвідках М.Ф. Алефіренко, В.В. Воробйова, Е. Кассирер, В.В. Красних, В.А. Маслової, В.Н. Телії та ін. Однак, дослідження структури лінгвокультурного простору через інформаційно-семіотичну модель є новою сферою наукових розвідок у антропологічній парадигмі мовознавства. Саме тому, **актуальність** нашого дослідження визначається, з одного боку, – мовленнєвою та культурологічною цінністю даного питання, а з іншого, – недостатнім висвітленням структурних елементів лінгвокультурного простору. **Метою** нашої статті є розкриття структури лінгвокультурного простору Англії через призму інформаційно-семіотичної концепції розуміння сутності культури.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день, сформувалася ціла низка інтерпретацій лінгвокультурного простору: продукт репрезентації у мові фактів культури (М.Ф. Алефіренко); синергетичне поєднання культури та етномовної свідомості (О.С. Кармін); символічна реальність, символічний універсум (Е. Кассирер); простір певного соціуму, об'єднаний загальною культурою та мовою у рамках певної держави (В.В. Красних); третя семіотична система, в якій знаки мови виступають “тілами” знаків культури (В.Н. Телія) та ін. Тим не менш, ми вважаємо, що диспутійність даних тлумачень викликана, по-перше в силу того, що процес становлення лінгвокультурології як окремої наукової дисципліни ще не закінчився, і як наслідок, відбувається сучасне оформлення її базового категоріально-поняттєвого апарату та по-друге, з причини абстрактності категорії “лінгвокультури” як такої.

На нашу ж думку, **лінгвокультурний простір**, як амальгама взаємопов'язаних елементів культури, мови та свідомості, є об'єктивно обумовленим явищем, сформованим в рамках конкретного оточуючого середовища, тобто за певних природних, кліматичних, соціальних, історичних умов та являє собою унікальний динамічний феномен соціального характеру. Національний спосіб життя народу, унікальні елементи побуту, що визнаються

реаліями певної лінгвокультури, формуються природними умовами, оточуючим середовищем, котрий у свою чергу визначає характер праці, звичаї, традиції, релігійні уподобання. Тим самим, можна наголосити на тому, що на формування лінгвокультурного простору Англії вплинула низка географічних (напр. умови проживання), історичних (економіко-політичних, соціальних) факторів, що є суто специфічними та унікальними.

Історично склалося так, що англійська лінгвокультура характеризується сплавом різноманітних етнокультурних традицій (переважно римської та французької (норманської) та доволі нестабільним соціально-культурним балансом. Сучасне культурне, економічне, політичне та соціальне життя Англії нитями зв'язане з усією історією країни. Від греко-римського впливу літератури та філософії, християнізації, нормандського завоювання до становлення власної національної свідомості та вже власне британської експансії та колонізації "Нового світу", Австралії та інших нових територій, Англія пройшла тернистий шлях самоусвідомлення та формування власної національної лінгвокультури (ЛК).

Однак, первинне оформлення англійської ЛК відбулося в результаті переселення англо-саксів на територію нинішньої Великобританії (поч. з V ст.), та як наслідок відриву германців від своїх континентальних прародичів. Так, починаючи з IV ст. н. е., у період кризи та падіння Римської імперії (V ст.), відбувається процес Великого переселення народів, що змінює "романський" вектор розвитку тогочасної Британії на германський (англо-саксонський). Саме період з V по IX ст. може визначатися точкою відліку у формуванні та утвердженні англійської лінгвокультури, де наступні фактори були вирішальними: відрив германських племен (англів, саксів, ютів, фризів) від своїх континентальних прародичів; завоювання кельтів та подальше розчинення романізованої кельтської лінгвокультури; прийняття християнства, що не тільки сприяло оформленню писемності та освіченості серед германського населення, але й зіграло визначну у роль у його консолідації, заклало підвалини централізації влади; утвердження "саксонської Гептархії", та її подальше об'єднання у 829 р., що сприяло остаточній інтеграції та "зрощенню" на той час розгалуженої англо-саксонської лінгвокультури.

Дані чинники, з позиції багатьох сучасних культурологів та лінгвістів (В.П. Секіріна, *J Algeo, C. Butcher, C.M. Millward, M.A. Hayes* та ін.) визнаються детермінантними, тобто такими, що сприяли утвердженню та консолідації англо-саксонської лінгвокультури. У зв'язку з цим, на первинне оформлення англо-саксонської лінгвокультури вплинули не тільки внутрішньо-динамічні процеси, до яких можна віднести відрив культури та мови англо-саксів від континентальних германських племен та їх подальше об'єднання, але й зіткнення з кельтською, римською, а згодом і зі скандинавською, норманською та іншими сторонніми культуро-мовними елементами, уможливило усвідомлення власної національної лінгвокультурної ідентичності. Як наслідок, складовими будь-якого лінгвокультурного простору є не тільки автохтонні культуро-мовні реалії (англо-саксонські), але й елементи інших національних лінгвокультур. Тим самим, проблема самобутності лінгвокультур ніколи не може бути вирішена, адже саме у безпосередній взаємодії з іншими етнічними ЛК, криються підвалини економічного та культурного процвітання країни.

Отже, розглянувши підвалини формування англійського лінгвокультурного простору, що включає як внутрішньо-динамічні процеси, так і зовнішні впливи (впливи інших лінгвокультур), акцентуймо увагу саме на інформаційно-семіотичній моделі англійської лінгвокультури. Так, вихідними положеннями інформаційно-семіотичного підходу є адаптаційна теза про те, що у культурі втілюються засоби, способи та результати людської активності. Важливими категоріями культури, що власними різноманітними конфігураціями утворюють її систему, є *феномени культури* та *форми культури*. З позиції А.С. Карміна, феномени культури це будь-які артефакти наповнені смыслом. Різноманітні ж конфігурації феноменів культури, називають *культурними формами* (КФ), що у свою чергу утворюють власну ієрархічну систему, де найбільші КФ (національні; регіональні; цивілізаційні)

формують культурні форми меншого рангу, які існують усередині КФ більш складного порядку [Кармін 2003; Тхагапсоев 2008]. Зміст будь-якої культурної форми визначається **типами смислів** (знання, цінності, регулятиви), при цьому в культурних формах одні типи смислів можуть бути рушійними, визначальними, а інші вторинними. Смыслова вісь культури (когнітивна, аксіологічна, регулятивна) є доміантною по відношенню до її матеріального плану втілення. Звідси випливає, що *смисли артефактів існують не у самих артефактах, а у культурі та закріплюються засобами мови.*

Тож, культурні форми виникають та існують тому, що вони задовольняють потреби носіїв культури. Об'єм загального смислового (семантичного) наповнення культурних форм, що є історично сформованим та існує в рамках певного суспільства в синхронічному аспекті називають **семантичним потенціалом культури**. Семантичний потенціал культури, що реалізується та закріплюється засобами національної мови, не є статичним феноменом. В історії суспільства смислове наповнення культурної форми має тенденцію до росту, з причини того, що нагромаджується соціальний та культурний досвід, що у свою чергу веде до появи нових знань, цінностей та регулятивів.

Підсумовуючи, варто наголосити на тому, що зроблений нами екскурс в структурні елементи лінгвокультурного простору, є вищою мірою узагальнюючим. Оскільки культуромовна кореляція представляє собою абстрактний устрій великих семіотичних систем зі складним рівнем ієрархії. До того ж лінгвокультура у своєму реальному стані не розділяє культуромовні парадигми, й відповідно феномени, форми культури, та насичуючі їх смисли, існують у цілковитій взаємозалежності один з одним, формуючи світогляд носіїв етнічної лінгвокультури. Тож проаналізуємо лінгвокультурний простір Англії, спираючись на розглянуту попередньо інформаційно-семіотичну модель. Так, автохтонними елементами англійського лінгвокультурного простору є англо-саксонські культурні форми. Власне анго-саксонські вербалізатори культурних форм вивчені досить досконало.

За семантичними характеристиками автохтонні вербалізатори культурних форм складають важливу групу, що відбиває життєво-необхідні поняття нації. Це артефакти англо-саксонської лінгвокультури, культурні феномени, що втілюють у собі типи смислів (знання, цінності, регулятиви) та складають семантичний потенціал англійської лінгвокультури. До них відносяться такі вербалізатори культурних форм як:

- назви природних явищ та топоніми: *earth, sea, wind, fire, water; sun, moon, star, acre, cliff, land, hill, meadow, marsh* та ін.;

- речі побуту, посуд, інструменти, тканини, назви частин будівлі, наприклад *dam, barn, gate, homestead, roof, anvil, axe, bench, nail, rail, ball, sword, arrow, gun, knife, knot, leather, loft* та ін.;

- назви частин і органів людського організму: *ankle, leg, back, bladder, flesh, shoulder, hand, arm, elbow, finger, foot, nose, mouth* та ін.;

- назви птахів, риб, комах, тварин (домашніх, зокрема), наприклад *ape, ram, swine* та ін.;

- назви рослин, плодів, збіжжя, наприклад: *acorn, barley, berry, birch, daisy, garlic, walnut* та ін.;

- терміни спорідненості (*kinship terms*), статі: *man, woman, child, father, mother, brother, daughter, boy, lord, widow* та ін.;

- інші базові культурні концепти, такі як *food, drink; heaven, hell; friend, neighbour; love, good, evil; hot, cold; after, over, under* та ін.;

Дані автохтонні елементи англо-саксонської лінгвокультури не тільки стали джерелом ціннісно-смислового наповнення сучасного лінгвокультурного простору Англії, але й донині формують культуромовний каркас глобальної англійської мови та її національних варіантів. Однак, Британія, як і будь-яка інша країна, у хронології свого історичного розвитку, неодноразово ставала об'єктом зазіхань інших держав, до того ж активна торгівля, і як наслідок "зіткнення" з чужорідними культурами, зумовили проникнення іноземних

культурних феноменів в англійську лінгвокультуру.

Тому будь-яка сучасна лінгвокультура є сплавом культуро-мовних елементів, що походять від різних споріднених та неспоріднених культур. Так, згідно з екстралінгвістичними аспектами розвитку лінгвокультури Англії, можна навести приклади деяких культурних феноменів, що по відношенню до англо-саксонської лінгвокультури були сторонніми, але з часом увійшли у культуру та мову країни та й нині є невід'ємними частинами її лінгвокультурного простору. Це артефакти іноземних лінгвокультур, культурні феномени, що втілювали у собі нові типи смислів (знання, цінності, регулятиви). До них відносяться такі вербалізатори іноземних культурних форм як, наприклад:

- назви природних явищ та топоніми: *bog* (кельтська ЛК); *sky* (скандинавська ЛК); *river, valley* (французька ЛК); *echo, peninsula* (латинські запозичення); *climate, ocean, air* (грецька ЛК); *canyon, savanna* (іспанська ЛК); *monsoon* (арабські запозичення) та ін.;

- речі побуту, посуд, інструменти, тканини, назви частин будівлі, наприклад *creel, reel, mackintosh, flannel, plaid* (кельтська ЛК); *bag, club, knife, rag, window* (скандинавська ЛК); *button, pocket, remedy* (французька ЛК); *exterior* (латинські запозичення); *cloth* (грецька ЛК); *hammock, hacienda, machete, sombrero* (іспанська ЛК); *cotton, divan, jar, sofa, mattress* (арабські запозичення) та ін.;

- назви птахів, риб, комах, тварин (домашніх, зокрема), наприклад *gull, brock* (кельтська ЛК); *reindeer* (скандинавська ЛК); *eagle, squirrel, salmon* (французька ЛК); *alligator, barracuda, canary, Chihuahua, guerilla, iguana, jaguar, llama, puma* (іспанська ЛК); *albatross, gazelle, giraffe* (арабські запозичення) та ін.;

- назви рослин, плодів, збіжжя, наприклад: *lavender* (французька ЛК); *fungus, geranium* (латинські запозичення); *narcissus* (грецька ЛК); *avocado, banana, chili, oregano, papaya, potato, tobacco, tomato, maize* (іспанська ЛК); *lemon, lime, orange, safflower* (арабські запозичення) та ін.;

- терміни спорідненості (*kinship terms*), статі: *husband, kid* (скандинавська ЛК), *judge, marriage, matrimony, uncle* (французька ЛК); *junior, masculine, feminine* (латинські запозичення) та ін.;

- професії, звання та титули: *judge, nurse, Majesty* (французька ЛК); *actor, creditor, doctor, janitor, minister* (латинські запозичення); *acrobat, aristocrat, athlete* (грецька ЛК); *admiral* (арабські запозичення) та ін.;

- наукова термінологія: *syllable, noun, gallon* (французька ЛК); *formula, fetus, inertia, insomnia, sinus, virus* (латинські запозичення); *cube, diagnosis, diagram, diameter, anatomy, biology, metaphor, pneumonia* (грецька ЛК); *chemistry* (арабські запозичення) та ін.;

- інші базові культурні концепти, такі як *fun, slogan* (кельтська ЛК); *law, Thursday scalp, wise* (скандинавська ЛК); *comfort, liberty, fashion, parliament, leisure* (французька ЛК); *December, opera, monitor, museum, humor* (латинські запозичення); *Atlas, Bible, atheism, harmony, patriot, aroma, hero, school* (грецька ЛК); *barbecue, chocolate, cigar, burro, cafeteria* (іспанська ЛК); *alcohol, almanac, arsenal, candy, coffee, sugar* (арабські запозичення) та ін.

Отже, англійський лінгвокультурний простір є симбіозом автохтонних та іноземних культурних елементів, що тим не менш отримали в англійській лінгвокультурі власне смислове насичення, наприклад кельто-уельське слово *flummery* “каша” зберігши й автохтонне значення слова, переосмислилось в англійській лінгвокультурі й отримало додаткову інтерпретацію “пусті, марні компліменти, дрібниці”: “*Yet there they are, doing the job properly at last, avoiding fanfare and flummery, earning the right to admiration*” [The Guardian Jun 20, 2012]. Розширення імплікаціоналу автохтонного значення відбулося й з такими запозиченими вербалізаторами культурних феноменів як *slogan, monitor, junior, button, sugar* та ін. Наприклад слово арабського походження *sugar* окрім денотата “цукор”, в англійській лінгвокультурі отримало такі периферійні значення (імплікаціонал) як “лестощі”, “гроші, монети, хабар”, “наркотик” або субстантивований прикметник латинського

походження *junior*, що в англійському лінгвокультурному просторі отримує додаткове значення “син”, “юнак”, “підлеглий”, тощо: “*This program guarantees a minimum price to producers, ensuring that the government may effectively end up being repaid by processors in sugar rather than dollars*” [The Gardian Sep 6, 2014]; “*Not until 2:00 were juniors allowed to tee off and have the run of the course*” [Golf Digest Oct 16, 2013]. Існують й такі вербалізатори запозичених культурних феноменів, що не отримали власне-англійського смислового наповнення, й зберегли своє автохтонне значення, до них переважно відносяться наукова, професійна термінологія, назви природних явищ, флори та фауни: *diameter, pneumonia, minister, actor, acrobat, avocado, iguana, llama, peninsula, monsoon* та ін.

Висновки. Оскільки лінгвокультурний простір є амальгамою елементів культури та мови, що представляють собою складні семіотичні системи, закономірними є дивергентні погляди науковців на його будову та складові частини. Інформаційно-семіотична модель лінгвокультурного простору представляє собою ієрархічно організовану абстрактну форму культурно-мовного симбіозу, складовими елементами якого є феномени культури, культурні форми, що власними різноманітними конфігураціями складають семантичний та соціальний потенціал та утворюють ментальний простір лінгвокультури. Національний лінгвокультурний простір Англії є самоорганізованою комплексною системою, що інтегрує внутрішньо-регіональні динамічні процеси, й включає “інновації” принесені з інших лінгвокультур.

Література

- Алефиренко Н.Ф. Лингвокультурология. Ценностно-смысловое пространство языка / Н.Ф. Алефиренко. – М.: Флинт. Наука, 2010. – 224 с. Воробьев В.В. Лингвокультурология : теория и методы / В.В. Воробьев. – М.: Изд-во Российского ун-та дружбы народов, 1997. – 332с. Кармин А.С. Культурология [лекционный курс] / А.С. Кармин. – 2-е. изд. перераб и доп. – СПб: Лань, 2003. – 926 с. Кассирер Э. Философия символических форм / Э. Кассирер. – М.; СПб.: Ун. Книга. Т.1. – 2002. – 272 с. Красных В.В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология : [лекцион. курс] / В.В. Красных. – М.: Гнозис, 2002. – 284 с. Маслова В.А. Лингвокультурология : [Учебное пособие для студентов высших учебных заведений] / В.А. Маслова. – М.: 2001. – 208 с. Секирин В.П. Заимствования в английском языке [монография] / В.П. Секирин. – К: Изд. Киевского ун-та., 1964. – 152 с. Телия В.Н. Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В.Н. Телия. – М.: Языки русской культуры, 1996. – 288 с. Тхагапсоев, Х. Г. Информационно-коммуникативная концепция локальной цивилизации как методологический горизонт культурологии [Текст] / Х. Г. Тхагапсоев // Вопросы культурологии. – 2008. – № 8 (август). – С. 4-10. Algeo J., Butcher C. The origins and development of the English language / J. Algeo, C. Butcher. – Cengage Learning, 2013. – 355 p. Millward C.M., Hayes M.A. biography of the English language / C.M. Millward, M.A. Hayes.– Cengage Learning, 2011. – 463 p.

УДК 811.111:629.4

ЧУМАКОВА К. О.

(Запорізький національний університет)

НАЦІОНАЛЬНО-СПЕЦИФІЧНІ ЗАСОБИ АКТУАЛІЗАЦІ КОНЦЕПТУ «НАЗЕМНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ ЗАСІБ» В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ

У статті досліджено національно-специфічні одиниці мови, що вербалізують концепт «НАЗЕМНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ ЗАСІБ» в американській лінгвокультурі, висвітлено роль реалій в їх формуванні.

Ключові слова: лінгвокультура, культурно-марковані лексичні одиниці, концепт, семантична деривація, метафоризація.

Чумакова К. А. Национально-специфические вербализаторы концепта «Наземное транспортное средство» в американской лингвокультуре. В статье произведено исследование национально-специфических лексических единиц, вербализирующих концепт «НАЗЕМНОЕ ТРАНСПОРТНОЕ СРЕДСТВО», выявлена роль реалий в их формировании.

Ключевые слова: лингвокультура, культурно-маркированные лексические единицы, концепт, семантическая деривация, метафоризация.

Chumakova K. O. National-specific means of “Land Transport” concept verbalization in American linguistic culture. The research of national-specific lexical units verbalizing “Land Transport” concept in American linguistic culture has been carried out in the article, the role of realia in their formation has been outlined.

Key words: linguistic culture, culture-specific lexical units, realia, concept, semantic derivation, metaphorization.